

Seat No.

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: Oct/Nov.-2023

Marathi (Optional) Paper-XIII

MARO13: Marathi Bhasha V Bhasha Vidnyan

Day and Date: Saturday, 09/12/2023

Total Marks: 60

Time: 2.30 PM To 4.30 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 कोणत्या आदिवासी जमातीच्या भाषेतून 'फ' सारखा उच्चार नाहीसा झालेला आहे ?
अ) याओ ब) गोंड क) कोरकू ड) भिल्ल
- 2 भाषा परिवर्तनाची आठ कारणे कोणी सांगितली ?
अ) स्वीट ब) गायकर क) जे. एच. ब्रेडसडोर्फ ड) सोस्यूर
- 3 उच्चार सुलभ करण्यासाठी शब्दाच्या शेवटी स्वन घालून उच्चार लांबवले जातात त्याला काय म्हणतात ?
अ) अंत्यस्वनागम ब) समानस्वनलोप क) मात्राभेद ड) स्वनालोप
- 4 लोनावला तळेगाम असे उच्चार मराठीत कोणत्या कारणामुळे रुढ झाले ?
अ) आळस ब) अनुकरण क) हवामान ड) आहार
- 5 ध्वनी परिवर्तन कसे होत असते ?
अ) जलद ब) मंदगतीने क) मध्यमगतीने ड) अतिजलद
- 6 व्यंजनांच्या उच्चारावरून त्याचे किती प्रकार पडतात ?
अ) 5 ब) 2 क) 7 ड) 9
- 7 ज्या वर्णांना उच्चार पूर्ण करण्यासाठी स्वराचे सहाय्य घ्यावे लागते अशा वर्णांना काय म्हणतात ?
अ) स्वर ब) व्यंजने क) लिपी ड) अक्षरे
- 8 ज्या स्वरांचा उच्चार करण्यास अधिक वेळ लागतो त्यास कोणते स्वर म्हणतात ?
अ) न्हस्व स्वर ब) दीर्घ स्वर क) साधित स्वर ड) मध्यम स्वर
- 9 ज्या वर्णांच्या उच्चाराला दुसऱ्या कोणत्याही वर्णाचे साह्य घ्यावे लागत नाही त्या वर्णांस काय म्हणतात ?
अ) व्यंजन ब) स्वर क) अनुस्वार ड) विसर्ग
- 10 भाषेचा पहिला स्तर कोणता ?
अ) वर्ण ब) स्वनांतर क) पदांतर ड) स्वनविपर्यय
- 11 बोलींच्या अभ्यासाचे एक परिक्षेत्र म्हणून कोणती संकल्पना विकसित झाली आहे ?
अ) बोली ब) प्रमाणभाषा क) बोली भूगोल ड) विविध भाषा

- 12 'प्रमाणभाषा हे एक आदेशात्मक भाषिक रूप' असे प्रमाणभाषेबद्दलचे मत कोणत्या भाषाशास्त्रज्ञाने मांडले आहे ?
 अ) डॉ. ना. गो. कालेलकर ब) डॉ. दत्तात्रय पुंडे क) डॉ. अनिल गवळी ड) मो. के. दामले
- 13 मराठीच्या बोलींचा सर जॉर्ज ग्रीअर्सन यांनी कोणत्या वर्षी अभ्यास केला ?
 अ) १८३० ब) १८९४ क) १८१८ ड) १८५०
- 14 समाजाचे सांस्कृतिक संचित कशामुळे धोक्यात येते?
 अ) राजकारणमुळे ब) कलावंतामुळे क) समूहाच्या वितुष्टामुळे ड) बोली संपुष्टात आल्यामुळे
- 15 भाषा विज्ञानात कोणता विषय महत्त्वाचा मानला जातो ?
 अ) शब्दविज्ञान ब) वाक्यविज्ञान क) विज्ञान ड) अक्षरविज्ञान

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 अनुस्वार व विसर्ग
- 2 स्वराचे व्युत्पत्ती नुसार प्रकार
- 3 सामाजिक चालीरिती किंवा पदधती
- 4 व-हाडी बोली

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 वर्ण कोणते मानवेत ? याबद्दल साधार विवेचन करा
- 2 ध्वनि परिवर्तनाचे स्वरूप व व्याख्या सांगा.
- 3 प्रमाण मराठी भाषेची वैशिष्ट्ये सांगा.
- 4 चंदगडी बोलीचे विशेष स्पष्ट करा

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 व्यंजन म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- 2 प्रमाण भाषा म्हणजे काय ते सांगून प्रमाण मराठी भाषेचे स्वरूप व संकल्पना स्पष्ट करा.

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: Oct/Nov.-2023

Marathi (Optional) Paper-XIII

MARO13: Marathi Bhasha V Bhasha Vidnyan

Day and Date: Saturday, 09/12/2023

Total Marks: 60

Time: 2.30 PM To 4.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 कोणत्या आदिवासी जमातीच्या भाषेतून 'फ' सारखा उच्चार नाहीसा झालेला आहे ?

अ) याओ ब) गोंड क) कोरकू ड) भिल्ल

Option 1

2 भाषा परिवर्तनाची आठ कारणे कोणी सांगितली ?

अ) स्वीट ब) गायकर क) जे. एच. ब्रेडसडोर्फ ड) सोस्यूर

Option 3

3 उच्चार सुलभ करण्यासाठी शब्दाच्या शेवटी स्वन घालून उच्चार लांबवले जातात त्याला काय म्हणतात?

अ) अंत्यस्वनागम ब) समानस्वनलोप क) मात्राभेद ड) स्वनालोप

Option 1

4 लोनावला तळेगाम असे उच्चार मराठीत कोणत्या कारणामुळे रुढ झाले ?

अ) आळस ब) अनुकरण क) हवामान ड)आहार

Option 2

5 ध्वनी परिवर्तन कसे होत असते ?

अ) जलद ब) मंदगतीने क) मध्यमगतीने ड) अतिजलद

Option 2

6 व्यंजनांच्या उच्चारारून त्याचे किती प्रकार पडतात ?

अ) 5 ब) 2 क) 7 ड) 9

Option 1

7 ज्या वर्णाना उच्चार पूर्ण करण्यासाठी स्वराचे सहाय्य घ्यावे लागते अशा वर्णाना काय म्हणतात ?

अ) स्वर ब) व्यंजने क) लिपी ड)अक्षरे

Option 2

8 ज्या स्वरांचा उच्चार करण्यास अधिक वेळ लागतो त्यास कोणते स्वर म्हणतात ?

अ)ह्रस्व स्वर ब)दीर्घ स्वर क)साधित स्वर ड)मध्यम स्वर

Option 2

9 ज्या वर्णांच्या उच्चाराला दुसऱ्या कोणत्याही वर्णाचे साह्य घ्यावे लागत नाही त्या वर्णास काय म्हणतात ?

अ) व्यंजन ब) स्वर क) अनुस्वार ड) विसर्ग

Option 2

10 भाषेचा पहिला स्तर कोणता ?

अ)वर्ण ब) स्वनांतर क) पदांतर ड) स्वनविपर्यय

Option 1

11 बोलींच्या अभ्यासाचे एक परिक्षेत्र म्हणून कोणती संकल्पना विकसित झाली आहे?

अ) बोली ब) प्रमाणभाषा क)बोली भूगोल ड)विविध भाषा

Option 3

12 'प्रमाणभाषा हे एक आदेशात्मक भाषिक रूप' असे प्रमाणभाषेबद्दलचे मत कोणत्या भाषाशास्त्रज्ञाने मांडले आहे ?

अ)डॉ.ना. गो. कालेलकर ब)डॉ. दत्तात्रय पुंडे क) डॉ.अनिल गवळी ड) मो.के .दामले

Option 1

13 मराठीच्या बोलींचा सर जॉर्ज ग्रीअर्सन यांनी कोणत्या वर्षी अभ्यास केला ?

अ)१८३० ब) १८९४ क)१८१८ ड) १८५०

Option 2

14 समाजाचे सांस्कृतीक संचित कशामुळे धोक्यात येते?

अ)राजकारणमुळे ब) कलावंतामुळे क) समूहाच्या वितुष्टामुळे ड) बोली संपुष्टात आल्यामुळे

Option 4

15 भाषा विज्ञानात कोणता विषय महत्त्वाचा मानला जातो ?

अ)शब्दविज्ञान ब) वाक्यविज्ञान क) विज्ञान ड) अक्षरविज्ञान

Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 अनुस्वार व विसर्ग

Ans:

2 स्वराचे व्युत्पत्ती नुसार प्रकार

Ans:

3 सामाजिक चालीरिती किंवा पदधती

Ans:

4 व-हाडी बोली

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 वर्ण कोणते मानवेत ? याबद्दल साधार विवेचन करा

Ans:

2 ध्वनि परिवर्तनाचे स्वरूप व व्याख्या सांगा.

Ans:

3 प्रमाण मराठी भाषेची वैशिष्ट्ये सांगा.

Ans:

4 चंदगडी बोलीचे विशेष स्पष्ट करा

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 व्यंजन म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

Ans:

2 प्रमाण भाषा म्हणजे काय ते सांगून प्रमाण मराठी भाषेचे स्वरूप व संकल्पना स्पष्ट करा.

Ans:
